

Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра історії та культури української мови

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

підготовки бакалавра

(назва освітнього рівня)

спеціальності E1 Біологія та біохімія

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Біологія та біодіагностика

(назва освітньо-професійної освітньо-наукової/освітньо-творчої програм)

Силабус нормативного освітнього компонента «Українська мова (за професійним спрямуванням)» підготовки бакалавра для здобувачів вищої освіти галузі знань Е «Природничі науки, математика та статистика», спеціальності Е1 «Біологія та біохімія», освітньо-професійної програми «Біологія та біодіагностика», форма здобуття освіти – денна, за навчальним планом, затвердженим 2025 року.

Розробник: Омельковець Р.С., кандидат філологічних наук, доцент кафедри історії та культури української мови

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми
канд. біол. н., доц.

Бусленко Л. В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри історії та культури української мови

Протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

доц. Левчук І. П.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Е «Природничі науки, математика та статистика» Е1 «Біологія та біохімія» «Біологія та біодіагностика» «Бакалавр»	Нормативна
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання 1
		Семестр 1
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції ____ год.
		Практичні (семінарські) 42 год.
		Самостійна робота 42 год.
		Консультації 6 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання	українська	

II. Інформація про викладача

Омельковець Руслана Степанівна

Кандидат філологічних наук

Доцент

Доцент кафедри історії та культури української мови

Контактна інформація +380662389064, omelkovets.ruslana@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента

Освітній компонент «Українська мова за професійним спрямуванням» є важливим навчальним компонентом у підготовці фахівців різних спеціальностей. Він має на меті ознайомити здобувачів освіти із особливостями комунікації в діловій та науковій сферах. Освітній компонент покликаний забезпечити оволодіння всіма стильовими тонкощами української мови та сформуванню вміння послуговуватися ними в діловій сфері, дає змогу опанувати прийомами та практичними навичками укладання конкретних документів, дає можливість засвоїти державну мову на рівні вільного володіння в офіційному спілкуванні, формувати особистість, зокрема її фахові мовленнєві уміння, виховувати національно свідомих громадян України.

2. Пререквізити

Попередньо здобувач освіти повинен прослухати шкільний курс із української мови.

Постреквізити

Знання, уміння і навички, що здобуваються в процесі вивчення української мови за професійним спрямуванням можуть бути використані під час вивчення ряду дисциплін, передбачених навчальними планами підготовки бакалавра вищеназваних спеціальностей.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Метою викладання освітнього компонента «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є формування комунікативної компетентності студентів, вироблення навичок оптимальної мовної поведінки у професійній сфері, сприйняття й відтворення фахових текстів, засвоєння лексики і термінології свого фаху, вибір комунікативно виправданих мовних засобів, послуговування різними типами словників.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є формування у здобувачів освіти чіткого і правильного розуміння ролі державної мови у професійній діяльності, забезпечення досконалого володіння нормами сучасної української літературної мови (орфоепічними, лексичними, орфографічними, морфологічними, словотвірними, синтаксичними, пунктуаційними, стилістичними) та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення, формування у здобувачів освіти навичок роботи з Українським правописом, лінгвістичними словниками, довідниками; вироблення навичок самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні; розвиток творчого мислення здобувачів освіти; формування навичок оперування фаховою термінологією, редагування, коригування та перекладу наукових текстів.

4. Компетентності. Програмні результати навчання. Soft skills

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 05. Здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово.

ФК 02. Здатність демонструвати базові теоретичні знання в галузі біологічних наук та на межі предметних галузей.

ПРН 03. Планувати, виконувати, аналізувати дані і презентувати результати експериментальних досліджень в галузі біології.

ПРН 04. Спілкуватися усно і письмово з професійних питань з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі, державною та іноземною мовами.

ПРН 07. Володіти прийомами самоосвіти і самовдосконалення. Уміти проектувати траєкторію професійного росту й особистого розвитку, застосовуючи набуті знання.

ПРН 22. Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на доброчесність, професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.

Soft skills. Вміти працювати в команді, володіти навичками комплексного вирішення проблем, бути креативними, когнітивно гнучкими та критично мислячими.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1 Законодавчі та нормативно-стильові основи професійного спілкування						
Тема 1. Державна мова – мова професійного спілкування	6	-	2	3	1	ДС, ДБ, Т, РЗ/К, ІНДЗ, РМГ, Р /8
Тема 2. Основи культури української мови	9	-	6	3	-	ДС, ДБ, Т, РЗ/К, ІНДЗ, РМГ, Р /6
Тема 3. Стилi сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні	7	-	4	3	-	ДС, ДБ, Т, РЗ/К, ІНДЗ, РМГ, Р /6
Разом за змістовим модулем 1	22	-	12	9	1	20
Змістовий модуль 2. Професійна комунікація						
Тема 4. Спілкування як інструмент професійної діяльності	5	-	2	3	-	ДС, ДБ, Т, РЗ/К, ІНДЗ, РМГ, Р /4
Тема 5. Риторика і мистецтво презентації	6	-	3	3	-	ДС, ДБ, Т, РЗ/К, ІНДЗ, РМГ, Р /4
Тема 6. Культура усного фахового спілкування	5	-	2	3	-	ДС, ДБ, Т, РЗ/К, ІНДЗ, РМГ, Р /4
Тема 7. Форми колективного обговорення професійних проблем	7	-	3	3	1	ДС, ДБ, Т, РЗ/К, ІНДЗ, РМГ, Р /4
Разом за змістовим модулем 2	23	-	10	12	1	16
Змістовий модуль 3. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації. Наукова комунікація як складова фахової діяльності						
Тема 8. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації	9	-	4	3	2	ДС, ДБ, Т, РЗ/К,

						ІНДЗ, РМГ, Р /4
Тема 9. Документація з кадрово-контрактних питань	5	-	2	3	-	ДС, ДБ, Т, РЗ/К, ІНДЗ, РМГ, Р /4
Тема 10. Довідково-інформаційні документи	5	-	2	3	-	ДС, ДБ, Т, РЗ/К, ІНДЗ, РМГ, Р /4
Тема 11. Етикет службового листування	5	-	2	3	-	ДС, ДБ, Т, РЗ/К, ІНДЗ, РМГ, Р /4
Тема 12. Українська термінологія у професійному спілкуванні	6	-	1	3	2	ДС, ДБ, Т, РЗ/К, ІНДЗ, РМГ, Р /8
Тема 13. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні	11	-	8	3	-	ДС, ДБ, Т, РЗ/К, ІНДЗ, РМГ, Р /8
Тема 14. Проблеми перекладу і редагування наукових текстів	4	-	1	3	-	ДС, ДБ, Т, РЗ/К, ІНДЗ, РМГ, Р /2
Разом за змістовим модулем 3	45	-	20	21	4	34
Усього годин / балів	90	-	42	42	6	70
Види підсумкових робіт:						
Контрольні роботи (3)						30
Контрольна робота 1 (Тести)						10
Контрольна робота 2 (Тести)						10
Контрольна робота 3 (Тести)						10
ІНДЗ						-
Форма підсумкового контролю: залік						100
Всього годин / балів	90	-	42	42	6	100

* ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, Р – реферат.

Тематичний план практичних занять

№ за/п	Тема	К-ть годин	Бали
	Законодавчі та нормативно-стильові основи професійного спілкування		
1.	Культура мови професійного спілкування та її складові	2	4

2.	Комунікативна компетенція як важлива складова діяльності будь-якого фахівця	2	4
3.	Мовний етикет та його роль у формуванні професійної компетентності	2	4
4.	Стилі сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні	2	4
5.	Текст як форма реалізації мовнопрофесійної діяльності	2	4
6.	Підсумкова контрольна робота	2	10
Професійна комунікація			
7.	Публічний виступ як важливий засіб комунікації переконання.. Мистецтво аргументації	2	4
8.	Презентація як різновид публічного мовлення	2	4
9.	Усне фахове спілкування та його особливості. Співбесіда як особлива форма фахового спілкування	2	4
10.	Колективні форми фахового спілкування	2	4
11.	Підсумкова контрольна робота	2	10
Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації. Наукова комунікація як складова фахової діяльності			
12.	Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації	2	4
13.	Документація з кадрово-контрактних питань	2	4
14.	Довідково-інформаційні документи	2	4
15.	Етикет ділового листування	2	4
16.	Українська термінологія у професійному спілкуванні	2	4
17.	Термінологія обраного фаху	2	4
18.	Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні	2	4
19.	Оформлювання результатів наукової діяльності	2	4
20.	Проблеми перекладу і редагування наукових текстів	2	2
21.	Підсумкова контрольна робота	2	10
Усього		42	100

6. Завдання для самостійного опрацювання

1. Тенденції розвитку української мови на сучасному етапі.
2. Засоби забезпечення статусу престижу української мови: історичний досвід.
3. Комунікативні ознаки культури української мови. Мовні норми.
4. Труднощі української словозміни та словопоєднання.
5. Соціопсихолінгвістичний аспект культури мови.
6. Гендерні аспекти спілкування.
7. Невербальні засоби спілкування.
8. Мовні засоби переконання.
9. Мовленнєві, стилістичні, композиційні і комунікативні принципи презентації.
10. Дискусія, полеміка, диспут як різновид суперечки.
11. Особливості текстів кадрово-контрактних документів.
12. Термінологія обраного фаху.
13. Становлення і розвиток наукового стилю.
14. Анування і реферування наукових праць.
15. Науковий етикет. Наукова дискусія та її правила.

16. Калькування елементів близькоспоріднених мов. Переклад термінів.

Теоретичні та практичні завдання, література та джерела див. Омельковець Р.С. Українська мова за професійним спрямуванням. [Електронний освітній ресурс]. Рекомендовано науково-методичною радою Волинського національного університету (протокол № 7 від 27 березня 2024 р.). URL: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=621> (дата звернення: 29.03.2024).

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти. Освітній компонент організований у вигляді практичних занять та консультацій і спрямований на опанування теоретичних основ української мови за професійним спрямуванням і формування навичок, необхідних у майбутній професійній діяльності. Здобувачі освіти зобов'язані відвідувати аудиторні заняття відповідно до розкладу. Розклад занять розміщено на сайті навчального відділу ВНУ: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>. Готуватися до практичних занять та контрольних робіт потрібно за посібником: *Омельковець Р.С. Українська мова за професійним спрямуванням: Матеріали до вивчення курсу. 3-тє вид., переробл. та доповн. Луцьк : П.П. Іванюк В.П., 2019. 150 с., електронним освітнім ресурсом: Омельковець Р.С. Українська мова за професійним спрямуванням. [Електронний освітній ресурс]. Рекомендовано науково-методичною радою Волинського національного університету (протокол № 7 від 27 березня 2024 р.). URL: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=621> (дата звернення: 29.03.2024) та джерелами, рекомендованими до кожного заняття.*

Усі завдання належить виконувати у визначений викладачем час. Письмові – оформляти відповідно до вимог щодо такого виду робіт.

Консультації в позааудиторний час відбуваються щосереди (15:00–16:00, корп. С).

Здобувач освіти може відпрацювати пропущені заняття:

- 1) під час проведення консультацій викладачем;
- 2) самостійно, використовуючи електронний освітній ресурс Омельковець Р.С. Українська мова за професійним спрямуванням. [Електронний освітній ресурс]. Рекомендовано науково-методичною радою Волинського національного університету (протокол № 7 від 27 березня 2024 р.). URL: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=621> (дата звернення: 29.03.2024).
- 3) консультуючись із викладачем онлайн.

Оцінювання здійснюється відповідно до [Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки](#) за 100-бальною шкалою. Оцінювання здійснюється на кожному практичному занятті. Максимум можна отримати 4 бали: 2 бали – усна відповідь, 2 бали – тестовий контроль). Формою проміжного контролю знань здобувачів освіти є *контрольні роботи* (КР). КР пишеться після завершення вивчення теми (їх 3) на останньому занятті. Формою проведення КР є тестування. Тестова база електронного освітнього ресурсу

«Українська мова за професійним спрямуванням» включає в себе теоретичні та практичні завдання і налічує понад 600 тестових завдань, які рівномірно охоплюють усі теми ОК. За одну КР здобувач освіти може отримати максимально 10 балів. Максимальна кількість балів, які може набрати здобувач освіти за усі контрольні роботи – 30. Загалом за поточну навчальну діяльність можна отримати 100 балів.

У разі наявності документа, що засвідчує навчання на сертифікованих курсах, онлайн-курсах, які дотичні до тем ОК можливе зарахування певної кількості годин, відповідно до [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#).

У разі переходу на дистанційну форму навчання викладання ОК відбувається на платформі дистанційного навчання ВНУ імені Лесі Українки з використанням електронного освітнього ресурсу Омельковець Р.С. Українська мова за професійним спрямуванням. [Електронний освітній ресурс]. Рекомендовано науково-методичною радою Волинського національного університету (протокол № 7 від 27 березня 2024 р.). URL: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=621> (дата звернення: 29.03.2024) відповідно до [Положення про дистанційне навчання](#) та додаткових розпоряджень ректорату.

Розклад занять розміщено на сайті навчального відділу ВНУ: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Розклад консультацій розміщено на дошці оголошень кафедри історії та культури української мови.

Політика щодо академічної доброчесності. Рекомендовано уникати копіювання чужих думок, ідей та напрацювань без покликань на автора, джерело; під час виконання завдань не привласнювати результати інтелектуальної діяльності інших осіб. Заохочуються власні пошуки, творчі й дослідницькі підходи до роботи.

Викладач і здобувач освіти мають дотримуватись [ст. 42 Закону України «Про освіту»](#). Усі здобувачі освіти повинні ознайомитись із основними положеннями [Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#) та [Ініціативою академічної доброчесності та якості освіти – Academic IQ](#).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У

цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

У день складання заліку за основною сесією заборонено проводити додаткові опитування здобувача освіти, а також здобувач освіти не має права доздавати будь-який вид робіт, передбачений силабусом освітнього компонента.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті. У випадку якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті зарахування результатів навчання здійснюється згідно «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки [1_Визнання_резул_татів_ВНУ_ім._Л.У._2_ред.pdf \(vnu.edu.ua\)](#) зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю).

У неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю), дозволяє набрати студенту 10 балів;

- підготовка конкурсної наукової роботи з української мови – 10 балів;

- призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт: на I-у етапі - 10 балів, на II етапів - 20 балів.

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали. За активну участь у громадському житті факультету студент може отримати до 5 додаткових балів з одного ОК.

V. Підсумковий контроль

Форма підсумкового контролю з дисципліни – залік.

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну навчальну діяльність при вивченні ОК становить 100 балів. Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати здобувач за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить 60 балів.

Тестова база електронного освітнього ресурсу «Українська мова за професійним спрямуванням» включає в себе теоретичні та практичні завдання і налічує понад 600 тестових завдань, які рівномірно охоплюють усі теми ОК.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня

75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

(для роботи онлайн із вказаними та іншими посібниками й інтернет-ресурсами перейдіть на електронний освітній ресурс «Українська мова за професійним спрямуванням» (<http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=621>))

Основна

1. Загнітко А.П., Данилюк І. Г. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування. Донецьк: БАО, 2017. 480 с.
2. Зубков М. Норми й культура української мови фахової спрямованості за оновленим правописом. Київ : Арій, 2020. 608 с.
3. Кацавець Р.С. Українська мова: усна і писемна (ділове спрямування). Навчальний посібник. Київ : Алерта, 2020. 264 с.
4. Новий український правопис. Київ : ТОВ «Центр учбової літератури», 2019. 282 с.
5. Омельковець Р.С. Українська мова за професійним спрямуванням : Матеріали до вивчення курсу. 3-тє вид., переробл. та доповн. Луцьк : П.П. Іванюк В.П., 2019. 150 с.
6. Омельковець Р.С. Українська мова за професійним спрямуванням. [Електронний освітній ресурс]. Рекомендовано науково-методичною радою Волинського національного університету (протокол № 7 від 27 березня 2024 р.). URL: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=621> (дата звернення: 29.03.2024) та джерелами, рекомендованими до кожного заняття.
7. Українська мова (за професійним спрямуванням): зб. тестових завдань для студентів вищих навчальних закладів / С. К. Богдан (відп. ред.), Л.В. Голоюх, І. П. Левчук [та ін.]. 5-тє вид., переробл. та доповн. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2020. 204 с.
8. Шевчук С., Клименко І. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. 5-тє вид., виправ. і доповнен. Київ : Алерта, 2019. 640 с.
9. Шевчук С. Українська мова за професійним спрямуванням. Київ : Алерта, 2023. 536 с.

Додаткова

1. Азарова Л.Є., Стадній А.С., Радомська Л.А. «Українська мова (за професійним спрямуванням) у таблицях і схемах» для студентів І курсу: навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2018. 176 с.
2. Береза Т. Слова, що нас збагачують: словник вишуканої української мови. Львів : Апріорі, 2016. 384 с.

3. Гапонова Л.Є., Чумакова Г.А. Наукова комунікація як складова фахової діяльності: навч. посіб. Дніпропетровськ : НМетАУ, 2016. 52 с.
4. Голоскевич Г. Правописний словник. Львів : Апріорі, 2020. 648 с.
5. Кизилова В.В. Риторика з основами культури й техніки мовлення: навч. посіб. для студ. закл. вищої освіти. Старобільськ : Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка», 2018. 114 с.
6. Кисіль Г.Г., Черногуз О.Ф. Українська мова: культура мовлення медика: навч. посіб. Київ : ВСВ «Медицина», 2018. 464 с.
7. Козаченко Г.В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник . 2-ге вид., випр. Київ : ВСВ Медицина, 2017. 334 с.
8. Колоїз Ж.В., Березовська-Савчук Н.А. Українська мова професійного спілкування в аспекті теорії стилів та культури мовлення : практикум / за ред. проф. Колоїз Ж.В. Кривий Ріг : ФОП Маринченко С.В., 2019. 131 с.
9. Савченко Л. Розмовляй українською правильно. Харків : Фоліо, 2018. 192 с.
10. Терлак З. Пунктуаційний словник-довідник. Львів : Апріорі, 2019. 396 с.
11. Українська мова (за професійним спрямуванням) : підруч. для студ. вищих навч. закл. : у 2-х ч. Ч. 1 : Нормативність як основа літературної мови / О.С. Черемська, В.Г. Сухенко. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 226 с.
12. Яворський А.Ю. Лінгвістичні та логічні засади редагування : збірник завдань і вправ. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 168 с.